

Invalidiliiton hallitusohjelmatavoitteet 2023

YHDENVERTAISESTI TYÖELÄMÄSSÄ

Taustamuistio 3.10.2022

Nykyinen hallitus on ansiokkaasti pyrkinyt kehittämään työllistymistä edistäviä palveluja. Työkykyohjelman kokonaisuus on sisältänyt lukuisia kehittämistoimenpiteitä. Näiden toimenpiteiden vaikutukset eivät tokikaan vielä konkretisoidu vammaisten ihmisten työllisyysasteen kohentumisena. Lisäksi Työkanava Oy on vasta aloittelemassa toimintaansa.

Vaikka vammainen ihminen olisi täysin työkykyinen koulutustaan vastaavaan työhön, on edessä usein joko asenteellisia esteitä tai fyysisiä esteitä. Fyysisiä esteitä voidaan poistaa ylipäättään edistämällä yhteiskunnan esteettömyyttä, mutta myös luomalla vahvempia rakenteita esteettömyyden edistämiseksi (yhdenvertaisuuslain uudistus). Asenteellisten esteiden poistaminen edellyttää tiedon ja ymmärryksen lisääntymistä kaikilla toimijoilla. Tiedon lisäämiseksi voidaan toteuttaa erilaisia selvityksiä ja ymmärryksen lisäämiseksi on mahdollista esim. tiivistää yhteistyötä vammaisjärjestöjen kanssa Työkykyohjelman hankkeissa.

INVALIDILIITON HALLITUSOHJELMATAVOITTEIDEN KONKRETISOINTI

Työolosuhteiden järjestelytuen kehittäminen

Työolosuhteiden järjestelytuen kehittäminen ja laajentaminen on olennaisen tärkeää niin, että

- tuen maksimitasoa korotetaan
- tuki on käytettävissä kustannuksiin, joita syntyy siirtymissä työpäivän aikana
- tukea voi saada myös saavutettavuuteen ja työn digitaalisen ympäristön muutostilanteisiin liittyvissä järjestelyissä sekä
- vammaisen yrittäjän on mahdollisuus saada työolosuhteiden järjestelytukea.

Työkykyohjelman toimenpiteiden jatkuminen

Työkykyohjelman toimenpiteitä tulee jatkaa, jotta hyvinvointialueilla ja kunnissa muodostuu vammaisten henkilöiden työllisyyttä tukevia käytäntöjä ja palveluprosesseja. Työhönvalmennus näistä tärkeimpänä.

Työnantajapalveluita tulee edelleen kehittää ja vahvistaa työnantajien opastusta, neuvontaa, tukea rekrytoinnissa jne. Työllisyyspalveluiden osaamista tulee vahvistaa, jotta ammatillaiset löytävät työtilaisuuksia vammaisille työnhakijoille.

Työllistämisehdon hyödyntäminen julkisissa hankinnoissa

Julkisiin hankintoihin tulisi sisällyttää työllistämisehto aina, kun se on mahdollista. Sen aktiivinen hyödyntäminen lähenisi jo kiintiömallin ajatusta.

Työkyvyttömyyseläkkeiden ja ansioiden yhteensovitusta kehitettävä

Työkyvyttömyyseläkkeen lineaarista mallia on työstetty useita vuosia. Tavoitteena on ollut työkyvyttömyyseläkkeiden ja ansioiden joustavampi yhteensovittaminen. Nykyisellä hallituskaudella on saatu aikaan lähes valmis hallituksen esitys, joka ei edennyt eduskuntakäsittelyyn. Invalidiliitto kannattaa lineaarisen mallin kehittämistä edelleen.

Yrittäjyys

Vammaisten henkilöiden yrittäjyyteen ei ole kohdistettu julkisen puolen toimesta tarpeellisia tukimuotoja. On luotava sellainen aloittavan vammaisen yrittäjän tukijärjestelmä, joka mahdollistaa kaikkien saatavilla olevien perustamistukien myöntämisen myös eläkkeensaajan statuksella oleville vammaisille yrittäjille tai sellaisille osakeyhtiöille, joiden perustajajäsenissä on vammaisia eläkkeensaajia.

Mikäli elinkeinotuki evätään, koska vammaisen henkilö ei täytä ammatillisen kuntoutuksen kriteerejä, tulisi olla mahdollisuus hakea työolosuhteiden järjestelytukea yritystoiminnan käynnistämiseen.

Elinkeinotuen kehittäminen vahvemmin vammaisen henkilön yrittäjyyttä tukevaksi on tärkeää.

Lisätietoa:

Anne Mäki, asiantuntija, koulutus ja työelämä, anne.maki@invalidiliitto.fi